

Kære Fjerkræproducent,

FjerkræNyt nr. 5 indeholder nyheder til dig om: Alarmmodellerne, udenlandsk forskning og rejseindtryk fra økologisk fjerkræproduktion i Schweiz.

Denne udgave af FjerkræNyt er den sidste inden ferien. Næste nummer udsendes d. 30. august. Med håbet om en dejlig sommer og en god høst, ønsker vi rigtig god læselyst til alle ☺

Faglige nyheder

Alarmfølgegruppen har gjort sit job og alarmklokkerne er rolige – v. Jette Søholm Petersen

Den seneste melding fra alarmmodellerne er super fin ☺ De kritiske alarmer vi har set i de seneste måneder vedr. stigende kassationsprocent og dødelighed er forsvundet. Nu stiger kyllingernes slutvægt og der er fald i kassationsprocent, foderforbrug og trædepudscore. Dejligt.

Den stigning i kassationsprocenten vi så i april / maj / juni, var i nogen grad relateret til et par forældredyrsflokke, som nu er slagtet. Og der er formodentlig sket tilpasninger i produktionskæden. Disse tilpasninger har ændret alarmerne fra negative til positive alarmer, og det viser at produktionsresultaterne nu går i den rigtige retning.

Alarmfølgegruppen har fulgt udviklingen tæt og SEGES har været i kontakt med foderfirmaer, slagterier og rugeri for at høre, om de er opmærksomme på de produktionsmæssige udfordringer, som der var alarm for ude ved kyllingeproducenterne. Et af foderfirmaerne fandt, at en blandedejl på en foderfabrik var årsag til problemer hos mange af deres kunder i rotation nr. 4 i 2019. Efter aftale med foderleverandøren har SEGES været i kontakt med de berørte producenter og udformet tabsopgørelser, som blev sendt videre i sidste uge.

De er ingen tvivl om, at alarmmodellerne virker. Der er hurtig og konstruktiv respons fra de aktører, som vi kontakter, når der er afvigelser. Efter sommerferien skal alarmfølgegruppen diskutere hvor høj følsomhed alarmmodellerne skal arbejde med. Vi arbejder også på at sætte hastigheden op, da der er mulighed for at komme tidligere i gang med at regne på 1. uges dødelighed. Det er en kæmpe fordel for alle i produktionskæden, at alarmmodellerne får lov til at regne på alle produktionsstal på tværs af slagterier, foderleverandører og rugeægsklokker. Alle får glæde af den store mængde data, de hver dag indsamler om slagtekyllingeproduktionen. Den høje datakvalitet gør også at producenten står stærkt overfor forsikringssselskabet, hvis der er sket en erstatningsberettiget fejl i produktionen. I er velkommen til at kontakte Jette Søholm (tlf. 21717715) med spørgsmål eller ideer til overvågningen.

Indlæg fra europæisk kongres om fjerkræernæring

Seniorforsker Sanna Steinfeldt fra Århus Universitet er formand for WPSA's arbejdsgruppe vedrørende fjerkræfodring som hvert andet år afholder det europæiske fjerkræernærings Symposium. Fra d. 10. – 13. juni 2019 blev symposium nr. 22 afholdt i den polske havneby Gdańsk. Sanna og hendes arbejdsgruppe har lagt et stort arbejde i at den røde tråd i programmet var bæredygtig fjerkræfodring. Interessen for symposiet var rekordstor, og deltagerantallet var tæt på 1.800, som kom fra hele verden - ikke kun Europa. I denne artikel har vi samlet nogle indtryk om æglæggende høner og et mere bæredygtigt foder baseret på europæisk dyrket soya. Symposiet handlede om mange andre relevante emner, som vi fortæller om efter sommerferien.

Flokke i hønseflokken – v. *Toke Munk Schou*

Isabelle Ruhnke fra University of New England i Australien præsenterede resultaterne fra en undersøgelse, hvor de ved hjælp af elektronisk mærkning af hver høne i flokken (3 x 5625 høns), har kortlagt hvor hver enkelt høne spiser, lægger æg, og hvor ofte den besøger udearealet. Hønerne blev holdt i et tre etagers system med adgang til udeareal. Undersøgelsen viste et interessant mønster af, at der i en høneflok er flere underflokke, med hver deres adfærdsmønstre. En flok af høner blev kaldt "Rangers" fordi hønerne foretrak at besøge udearealet med høj frekvens, imens en anden flok blev kaldt "Stayers" fordi hønerne blev inde i stalden det meste af livet.

Flokken af "Rangers" skilte sig ud ved at:

- De foretrak at indtage føde fra nederste etage
- De havde højere kropsvægt
- De havde lavere generelt energiforbrug
- De startede æglægningen tidligere og havde en højere lægge-procent på 90 % uge 22

Anderledes så det ud for flokken af "Stayers", som udgjorde 20 % af høneflokken, de skilte sig ud ved at:

- De foretrak at opholde sig og spise oppe på 3 etage
- De havde dårligere fjerdragt
- De var mere frygtsomme
- De havde tendens til større forekomst af leversygdomme
- De havde en lavere lægge-procent på 73 % uge 22

Forskerne bag forsøget ser et stort potentiale ved brug af den elektroniske overvågning af hønse-flokkene til at forbedre og tilpasse management til de enkelte underflokkene. De ser specielt potentiale i differentieret fodring for at forbedre hele flokkens ensartethed. De mener også at denne viden kan være vigtig for fremtidige design af staldsystemer.

500 æg per høne - for bedre bæredygtighed og økonomi – v. Toke Munk Schou

Cormac O'Shea fra Nottingham Universitet i England præsenterede globale mål for ægproduktionen. Forbedring af lægge-procenten ved genetisk selektion giver kun en lille effekt specielt i starten og midten af lægge-cyklus, da de biologiske begrænsninger menes at være nået. Derfor er der et nyt og globalt fokus på at forlænge lægge-cyklus for at øge antallet af æg lagt per høne. En forlænget æglægningscyklus vil have den fordel, at hønseflokkene skal udskiftes færre gange. Konkret er der et mål om udvikling af høner der lægger 500 æg i løbet af 100 uger. Udfordringerne ved lang æglægningsperiode er velkendte; hønsernes produktivitet reduceres og bliver mere ustabil i den sidste del af lægge-cyklus og der opleves dårligere høne helbred, velfærd og æg-kvalitet.

Kommercielle brune høner har en lægge-procent på +90 % ved 22-50 ugers alderen, hvorefter den reduceres støt ned til 74 % i uge 90, hvilket giver en gennemsnitlig lægge-procent på 86 % fra uge 20-90. Den høje lægge-procent betyder at en høne lægger ca. 25 kg æg med en foderudnyttelse på 2:1, hvilket er kulminationen af succesfuldt avlsarbejde, fodring og management.

Ved at øge hønsernes æglægnings-cyklus er der flere udfordringer som skal løses.

1. Lægge-procenten og hønsernes højere alder har en negativ effekt på deres sundhed, med flere forskellige sygdomme de enkelte produktionstyper imellem.
2. I den sene æglægningsfase ses en gradvis reduktion i æggenes ydre og indre kvaliteter.
3. Potentielt større kontamineringsrisiko mellem æg og fra høne til æg, hvis æggets kvalitet og derved antibakterielle forsvar reduceres.

Som en del af løsningen for at opretholde skalkvaliteten såvel som hønsernes skeletkvalitet sent i æglægningsperioden, er der fokus på makromineralindholdet i foderet, såsom partikel størrelse for Calcium. Kommende studier vil have fokus på avl, ernæring og management for at opnå mere ensartet og høj skalkvalitet sent i æglægningsperioden.

Europæisk soya - muligheder og begrænsninger – v. Jette Sørholm Petersen

Volker Hahn fra Universitetet i Hohenheim i Tyskland fortalte om det store arbejde, der udføres i Polen og Tyskland med at afprøve og forædle canadiske soyasorter, så de kan tilpasse sig de dyrknings- og klimaforhold, som findes i Europa. Nu ligger ydelsesniveauet på 2,5 t/ha hvilket kun er lidt mindre end i det nordlige Canada (2,8 t/ha). Forædlingsarbejdet i Tyskland går så godt, at man opnår 4-5 generationers ydelsesfremgang per år. Dette bevirker at soya fremover vil kunne dyrkes mere og mere nordligt i Europa, og dermed er der et stort potentiale for at øge soya udbyttet og soyadyrkingen i EU. Lige nu mangler EU at dyrke 15 mio t soya per år for at være selvforsynende. Volker Hahn mener, at det i fremtiden godt kan lade sig gøre rent praktisk at dyrke disse mængder af soya i Europa, men at det ikke vil være attraktivt for landmændene at dyrke soya, så længe det er så billigt at importere soya ind i Europa. Derfor er det vigtigt at undersøge alternative proteinkilder.

Økologisk ægproduktion i Schweiz – v. Niels Finn Johansen

I forbindelse med et møde på den schweiziske forskningsinstitution FiBL besøgte SEGES Fjerkræteams udsendte medarbejder 17. juni 2019 Hannes & Daniel Mahler i Schweiz. Gården Eichberg der ligger i Seengen i det nordvestlige Schweiz mellem Zürich og Basel har et landbrugsareal på 36 ha hvoraf 16 ha kan dyrkes mens 20 ha er udlagt med græs, herunder 2,5 ha hønsegårde og 12,7 ha med græsningsarealer og 4,8 ha såkaldt biodiversitets areal, med blomster, hække, eng mm. Foruden markdrift og fjerkræproduktion er der på gården også 12 stk. ammekvæg med opdræt, produktion af frugt, tomater, agurker, gårdbutik, restaurant, udlejning af ferielejligheder og sågar fysioterapi. Altså en meget alsidig bedrift hvor ansvar, herunder også økonomisk ansvar for nogle af aktiviteterne er uddelegeret til andre medlemmer af familien.

I betragtning af gårdens høje aktivitetsniveau kan gårdens jordtilliggende synes lidt lille, men når man har kørt rundt i det nordvestlige Schweiz, hvor bjergene ikke er imponerende høje, men hvor al landbrug alligevel er henvist til dalene og hvor markerne fortsætter op ad de stejle sider indtil stigningen bliver for stejl til traktorerne, kan man godt forstå at stordrift ikke er aktuelt.

Billede 1 Ejeren Daniel Mahler modtog os på gårdspladsen

Fjerkræproduktionen

På gården findes 2 hønsehuse med henholdsvis 2000 og 1550 økologiske Lohmann Brown høner samt en opdrætsstald til eget opdræt med plads til 3200 kyllinger. Fjerkræbesætningens størrelse svarer næsten til loftet på 2 x 2000 øko-høner, som gælder under KAGfreiland regelsættet. Derudover er det tilladt at have opdrætskapacitet til eget opdræt + 1000 frasorterede hanekyllinger af æglæggertype (Bruderhähne).

Belægningen er i overensstemmelse med reglerne i Schweiz, nemlig 5 høner pr. m² og udendørs skal der være 5 m²pr. høne. Det er tilladt at lukke 30 % af hønsegården af så vegetationen kan genetableres. Tilsyneladende er der ingen krav om plantning af træer og buske, men blot om en eller anden form for læ og skygge.

Der er eget ægpakkeri på ejendommen, 60 % leveres til eksterne forhandlere, mens de resterende 40 % bliver solgt i gårdbutikken. Æg solgt til eksterne betales med 3,14 kr. pr stk. mens æg solgt i gårdbutikken koster 4,48 kr. pr. stk. De relativt høje ægpriser skal ses i lyset af en foderpris på 6,72 kr./kg. En umiddelbar beregning af DB viser et dækningsbidrag på ca. 500 kr. pr høne pr. år. Hertil skal bemærkes at hønnepris og diverse omkostninger er estimeret til at være højere i Schweiz end i Danmark.

Billede 2. Gården er kontrolleret af BIOSUISSE og produktionen lever op til reglerne hos KAGfreiland

Billede 3. Den perfekte indhegning findes i Schweiz

Billede 4. Tråden er nederst støbt ind i beton

Daniel Mahler fortalte at ræve udgør et stort problem for udegående fjerkræ i Schweiz. Han havde derfor lavet verdens mest rævesikre hegn, se billede 3 og 4. Paradoksalt nok, påstod han at ræven stadig kan komme ind.

Som det ses, var der ikke meget beplantning i udearealet, dog var der nogle få træer og buske, samt nogle kunstigt overdækkede flyverskjul. Fremtidigt bliver der dog strammet op vedr. beplantning. Fra 1 januar 2020 skal der være plantet træer og/eller buske i mindst 50 % af udearealet, og der må max være 20 m fra hønsehuset til nærmeste beplantning.

Billede 5 viser verandaen til Daniel Mahlers store hønsehus. De næsten 80 uger gamle LB-høner var imponerende flotte, alderen taget i betragtning. Stalden og verandaen var delt op, så flokstørrelsen var 500 høner. På udearealet var der derimod ingen opdeling, og det kan jo undre lidt. Læg også mærke til hanerne i flokken, det er et krav, at der skal være 3 % haner i en høneflok.

Billede 5. Et kig ind i verandaen

Opdræt af haner (Bruderhähne)

Daniel Mahler opdrætter 1000 hanekyllinger (Billede 6) sammen med hvert hold hønnikeopdræt. Hanerne opdrættes til de er 90 dage gamle og vejer 1.700 g levende og 1.100 g slagtet, hvoraf ca. 400 g er rent kød. Det er ikke et krav i Schweiz at frasorterede hanekyllinger opdrættes og slagtes, men der er tilsyneladende et meget større fokus på problemet med frasorterede hanekyllinger i Schweiz end i resten af Europa. I KAGfreiland regelsættet findes allerede særlige regler for opdræt af Bruderhähne, det gælder at flokstørrelsen maksimalt må være 500 kyllinger, tilvæksten må maksimalt være 20 g pr. dag og der skal være adgang til udeareal mm.

Daniel Mahler fortalte, at alle 1500 – 2000 hanekyllinger og tilsvarende antal udsætterhøner pr. år bliver slagtet på et lokalt fjerkræslagteri og bliver solgt enten som hele kyllinger eller som forarbejdede produkter i gårdbutikken.

Billede 6. Frasorterede hanekyllinger opdrættes og slagtes ved 90 dages alder.

Kalenderen

Temadag om fjerkræ hos SEGES i Agro Food Park, onsdag d. 23. oktober 2019. Nærmere info om program etc. i næste FjerkræNyt.

Lovpligtigt kursus om hold af slagtekyllinger

Næste kursusdag bliver tirsdag d. 12. november 2019. Kurset afholdes hos SEGES i Agro Food Park. Tilmeldingen til kurset skal ske til tomu@seges.dk eller 51813355.

Med ønske om en god weekend, de bedste hilsner fra SEGES Fjerkræteam

Jette Søholm Petersen, Niels Finn Johansen og Toke Munk Schou

Du må gerne dele mailen med kolleger, chef eller andre interesserede! Hvis nogen af dem ønsker at komme med på maillisten, så kontakt tomu@seges.dk. Hvis du ikke ønsker at modtage FjerkræNyt, kan du framelde den ved at sende en mail til tomu@seges.dk. Du kan læse mere om SEGES og L&F's persondatapolitik [her](#).

Kontaktinformationer:

Jette Søholm Petersen: E jtp@seges.dk og T 21717715, Niels Finn Johansen: E nfj@seges.dk og T 21717768, Toke Munk Schou: E tomu@seges.dk og T 51813355